

sözleşmesi imzalanan ihale İşinin fiyat farkı hesabında ihale dokümanında hüküm altına alınan katsayılardan farklı katsayıların esas alınması ve ÜFE genel endeksinin uygulanmaması

Kamu İdaresi Türü	Belediyeler ve Bağlı İdareler
Yılı	2018
Dairesi	5
Karar No	411
İlam No	50
Tutanak Tarihi	16.1.2020
Kararın Konusu	İhale Mevzuatı ile İlgili Kararlar

Fiyat farkı

..... Belediyesi tarafından ihale kayıt numarası ile ihale edilen ve Şti. ile sözleşme imzalanan “..... İş”nin fiyat farkı hesabında ihale dokümanında hüküm altına alınan katsayılardan farklı katsayıların esas alınması ve ÜFE genel endeksinin uygulanmaması sonucunda TL kamu zararına sebebiyet verildiği hususu ile ilgili olarak;

31.08.2013 tarih ve 28751 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'na Göre İhale Edilen Hizmet Alımlarında Uygulanacak Fiyat Farkına İlişkin Esasların (Kararname) "Uygulama esasları" başlıklı 7 nci maddesinde;

"Bu Esaslara tabi hizmet alımı ihalelerinde fiyat farkı uygulanabilmesi için, söz konusu işlerin ihalelerine ilişkin idari şartname ve sözleşmelerde, bu Esaslara göre fiyat farkı hesaplanacağıının belirtilmiş olması gerekir. Sözleşmelerde yer alan fiyat farkına ilişkin usul ve esaslarda sözleşme imzalandıktan sonra değişiklik yapılamaz." hükmü yer almaktadır.

Anılan Kararnamenin "Fiyat farkı hesabı" başlıklı 5 inci maddesinde hizmet alımlarında fiyat farkının hesabına ilişkin esas alınacak formül ve formülde yer alan ifadelere ilişkin olarak;

$$F = A_n \times B \times (P_n - 1)$$

$I_n \quad Y_n \quad G_n \quad M_n$

$$P_n = [a_1 + a_2 \frac{I_n}{I_o} + b_1 \frac{Y_n}{Y_o} + b_2 \frac{G_n}{G_o} + c \frac{M_n}{M_o}]$$

$I_o \quad Y_o \quad G_o \quad M_o$

(2) Formüllerde yer alan;

a) F: Fiyat farkını (TL),

b) B: 0,90 sabit katsayısını,

c) A_n :(...) uygulama ayında gerçekleşen iş kalemlerinin sözleşme fiyatlarıyla çarpılması sonucu bulunan tutarı (TL),
(...)

ç) P_n : (...) fiyat farkı hesabında kullanılan temel endeksler ve güncel endeksler ile a_1 , a_2 , b_1 , b_2 ve c değerlerinin ağırlık oranlarını temsil eden katsayıların yukarıdaki formüle uygulanması sonucu bulunan fiyat farkı katsayısını,

d) a1: Haftalık çalışma saatinin tamamı idarede kullanılan işçiliklerin ağırlık oranını temsil eden ve 6 ncı maddeye göre fiyat farkı hesaplanan sabit bir katsayıyı,(...)

f) b1: Akaryakıtın ağırlık oranını temsil eden sabit bir katsayıyı,(...)

ğ) c: Makine ve ekipmanın amortismanına ilişkin ağırlık oranını temsil eden sabit bir katsayıyı,(...)

(4) Formüldeki temel endeksler (o) ve güncel endeksler (n)'den;

a) İo, İn: İşçilikle ilgili temel asgari ücreti ve güncel asgari ücreti,

b)Yo, Yn: Katı ve sıvı yakıtlar için, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık yayımlanan 2003=100 Temel Yıllı Üretici Fiyatları Alt Sektörlere Göre Endeks Sonuçları Tablosunun 23 numaralı "Kok Kömürü ve Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri",

231 numaralı "Kok Fırını Ürünleri", 232 numaralı "Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri" sütunundaki sayılardan ilgisine göre uygun olan birini veya birkaçını,(...)

ç) Mo, Mn: Makine ve ekipmana ait amortisman için, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık yayımlanan 2003=100 Temel Yıllı Üretici Fiyatları Alt Sektörlere Göre Endeks Sonuçları Tablosunun 29 numaralı "Makine ve Teçhizat b.y.s.", 291 numaralı "Uçak, Motorlu Taşıt ve Motosiklet Motorları Hariç Olmak Üzere Mekanik Güç Kullanımı ve Üretimi İçin Makineler", 292 numaralı "Diğer Genel Amaçlı Makineler", 293 numaralı "Tarım ve Ormancılık Makineleri", 295 numaralı "Diğer Özel Amaçlı Makineler" sütunundaki sayıyı, ifade eder.

(...)" denilmektedir.

Ek olarak mezkur Kararnamenin "Endeks veya fiyat

belirlenmeyen hizmet alımlarında fiyat farkı” başlıklı 10 uncu maddesinde;

“İhale dokümanında fiyat farkı verileceği öngörülmesine rağmen idare tarafından sabit katsayılar ile endekslerin belirlenmediği durumlarda, temel endeks ve güncel endeks olarak, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık yayımlanan 2003=100 Temel Yıllı Üretici Fiyatları Alt Sektörlere Göre Endeks Sonuçları Tablosunun “ÜFE Genel” sütunundaki sayı esas alınarak fiyat farkı hesaplanır.” ifadesi yer almaktadır.

Anılan mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde Kararnamenin 5 inci maddesi uyarınca fiyat farkının hesaplanabilmesi için ihale dokümanında fiyat farkı formülünde yer alan sabit katsayılara ve makine-ekipman amortismanı ile yakıtlar için Kararname’de belirtilmiş olan endekslere (fiyatlara) yer verilmesi gerekmektedir. Söz konusu katsayılar ile endekslere (fiyatlara) yer verilmemesi halinde ise fiyat farkı hesabında temel endeks ve güncel endeks olarak ÜFE Genel sütunundaki sayının esas alınması gerektiği Kararnamede hüküm altına alınmıştır.

Öte yandan fiyat farkının hesaplanabilmesi adına idari şartname ve sözleşmelerde belirlenen katsayıların da sözleşme imzalandıktan sonra değiştirilemeyeceği değerlendirilmektedir.

İdare tarafından ihale kayıt numarası ile ihale edilen işin İdari Şartnamesi’ nin “Fiyat farkı” başlıklı 46 ncı maddesinde ise;

“46.1. İhale konusu iş için sözleşmenin uygulanması sırasında aşağıdaki esaslara göre fiyat farkı hesaplanacaktır.

46.1.1. 29.11.2013 tarihinde yürürlüğe girmiş olan 4734 sayılı kamu ihale kanunu göre hizmet alımlarında uygulanacak fiyat farkına ilişkin esasların 5. maddesine göre fiyat

farkı ödenir. Formüldeki katsayılar $a_1:...$, $a_2:...$, $b_1:...$, $b_2:...$, $c:...$ olarak uygulanacaktır.” ifadesi yer almaktadır. Yukarıda yer verilen hükme aynen işin sözleşme tasarısında da yer verilmiştir.

Söz konusu ihale dokümanı hükümlerinin incelenmesi neticesinde, fiyat farkı hesabında esas alınacak katsayıların belirlendiği ancak akaryakıt ile makine – ekipmanın amortismanına ilişkin endeksin (fiyat) belirlenmemiş olduğu görülmüştür. Dolayısıyla da fiyat farkı hesabına ilişkin formül gereği katsayılar ile çarpma işlemine tabi tutulacak olan endekslerin (fiyat), ÜFE Genel sütunundaki sayıların esas alınarak belirlenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Kaldı ki Kararnamenin “Fiyat farkı hesabı” başlıklı 5 inci maddesinin 7 ve 8 inci fıkrasında;

“İşin gerçekleştirilmesinde kullanılacak malzeme ve makine ile ekipmanın niteliği dikkate alınarak, fiyat farkı hesabına esas b_1 , b_2 , ve c değerleri için aynı anda birden fazla endeks de belirlenebilir.

Yukarıdaki endekslerden birinin veya birkaçının sözleşmenin uygulanması sırasında Türkiye İstatistik Kurumu tarafından değiştirilmesi halinde, değiştirilen endekse eşdeğer yeni bir endeks belirlenir ise bu endeks; yeni bir endeks belirlenmez ise, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık yayımlanan 2003=100 Temel Yıllı Üretici Fiyatları Alt Sektörlere Göre Endeks Sonuçları Tablosunun “ÜFE Genel” sütunundaki sayı esas alınarak fiyat farkı hesaplanır.” hükümlerine yer verilerek,

İhale dokümanında fiyat farkı hesabına ilişkin olarak endekslerin (fiyat) belirlenmemesi halinde temel endeks ve güncel endeks olarak Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık yayımlanan 2003=100 Temel Yıllı Üretici Fiyatları Alt Sektörlere Göre Endeks Sonuçları Tablosunun (TÜİK Endeks

Sonuçları Tablosu) “ÜFE Genel” sütunundaki sayının esas alınarak fiyat farkı hesaplanması gerektiği açıklığa kavuşturulmuştur.

Ancak idare tarafından ihale dokümanında endekslere ilişkin bir belirleme yapılmamasına rağmen fiyat farkı hesabında, TÜİK Endeks Sonuçları Tablosunda yer alan “ÜFE Genel” sütunundaki sayı yerine; 19 numaralı “Kok ve rafine petrol ürünleri” ile 28 numaralı “Makine ve ekipmanlar b.y.s.” sütunundaki sayı esas alınmıştır. Ayrıca ihale dokümanında hüküm altına alınan katsayılardan farklı katsayılar esas alınarak fiyat farkı hesap edilmiştir. Söz konusu mevzuata aykırı uygulamalar dolayısıyla da kamu zararına sebebiyet verilmiştir.

Bu itibarla Şti. nin ifa ettiği sorgu konusu işin fiyat farklarının hesabında açıklanan gerekçelere rağmen ihale dokümanında hükmedilen katsayıların ve ÜFE Genel endeksinin esas alınmaması sonucunda oluşan TL kamu zararının ..; Harcama Yetkilisi, Gerçekleştirme Görevlisi, Diğer Sorumlular (Temizlik İşleri Sorumlusu) ve (Garaj Amiri)’ya müştereken ve müteselsilen,

6085 sayılı Sayıştay Kanununun 53 üncü maddesi gereği işleyecek faizleri ile birlikte ödettirilmesine,

İş bu ilamın tebliğ tarihinden itibaren aynı Kanunun 55 inci maddesi gereğince altmış gün içerisinde Sayıştay Temyiz Kurulu nezdinde temyiz yolu açık olmak üzere oybirliğiyle karar verildi.